

Splošne vesti.

— Članske izkaze za šol. leto 1931/32. naj nemudoma dostavijo upravi JUJ, sekcija Ljubljana sledeča društva:

Dolnja Lendava, Ljubljana — zah. del, Maribor — mesto, Maribor — desni breg, Maribor — levi breg, Murska Sobota, Šmarje — Rogatec, Šostanj in Mežica (Dravograd). Dostavitev je nujna, ker ni mogoče drugače urediti administracije. Pošiljajte mesečne prijave redno in točno!

Uprava.

— Sprejem v višjo pedagoško šolo. Oni učitelji, ki so prosili za sprejem v višjo pedagoško šolo v Beogradu, a do 17. novembra še niso prejeli obvestila o sprejemu, naj se javijo za sprejem v višjo pedagoško šolo v Zagrebu.

— Praktični izpiti učiteljc. Na državnem ženskem učiteljskem v Mariboru so bili od 6. oktobra do 5. novembra t. l. pod predsedstvom ravnateljice g. Kadunca praktični izpiti učiteljc. Izpiti so napravile sledeče: Jožica Praznik, Danijela Sprager, Ana Zupan, Ivanka Kranjc-Bizjak, S. Frančiška Potočnik, Ana Šavpah, Evgenija Bizjak, Jožica Duh, Ana Torelli Vida Jamšek, Lidvina Mrovlje-Eiletz, Marija Rutter, Lucija Bajec, Jožica Starec, Roza Perčič, Magdalena Kramer, Marija Nachtigall, Ana Beranič, Kristina Kline, Božena Muc, Justa Pipan-Starč, Friderika Klehofer, Zora Mačarol, Jožeta Reven, Marija Plavšak, Angela Sekirnik-Stopar, Marija Mlaker, Alojzija Verbec, Nada Bobič, Josipina Kavčič, Frančiška Ferencak-Aleš, Franica Voljčak.

Ali ste že naročili pravilnike k zakonu o narodnih šolah, o zdravstvu in maloletnikih, ki so izšli v Učiteljski tiskarni leta 1931?

To je II. zvezek zbirke zakona o narodnih šolah, ki jo izdaja Učiteljska tiskarna. III. zvezek zbirke bo obsegal obči pravilnik k zakonu o narodnih šolah.

To zbirko mora imeti vsak učitelj in vsaka učiteljica!

Cena broš. 36 Din, vez. v platno 45 Din. Naročite po dopisnici v Učiteljski knjigarni, Franciskanska ulica 6.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 16/I.

Izdela in prodaja
damiske in moške
konfekcije. — Naro-
čila po meri se izvr-
šujejo hitro in točno

En gros. En detail.

LISTEK

ALBERT ZERJAV:

Ljudsko-šolski parlament.

(Pravljena zgodba iz našega podeželja.)

Takole po šoli so se sestali učitelji k domači konferenci. Ker niso imeli pisarne, so se zbrali kar v razredu in sedli za tesne klopi. Menda pet jih je bilo, šesti se je opravičil. Najbrže zaradi bolezni, ker je tisti čas davila gripa ljudi v vsaki drugi hiši.

Pa jih je razgovor napeljal na roditeljski sestanek... in so končno sklenili, da ga prirede prvo nedeljo v prihodnjem mesecu. Mislili so si: cerkev tišči naravnost k šoli in ljudje bodo že stopili čez šolski prag v razred. Saj bomo kratki s predavanjem, pol urice bodo naši ljudje že kako prestali v šoli po rani maši. Samo nekaj so učitelji nozabili pri svojem sklepu: določiti predavatelja. Pa so dejali čez dva tedna, da bi bil šesti tovariš najboljši predavatelj na roditeljskem sestanku, ker se zanima za novo šolo in ker je med vsemi že največ časa v kraju. No... in šesti tovariš se je vdal, najbrže tudi iz hvaležnosti, da ga ni španska pobrala...

Zarko solnce je prišlo tisto nedeljo v mesecu. Kakor roj čebel so se vsi ljudje iz cerkve... in moške so se postavili v širokem krogu okrog oznanitelja pred cerkvijo.

»Dobro, dobro, pa naj bo!«, so rekli ljudje med seboj »pa gremo v šolo!« Pa še župana so dobili s seboj in par žensk... in hajdi vsi v šolo na prvi sestanek.

Kmalu se je napolnil ves razred pred odrom. Polnoštevilni učiteljski zbor je zasedel svoje mesto blizu prvega okna v razredu. Na oder je stopil govornik. Lepo je začel... in še lepše končal...

Ves čas napeto poslušanje od stavka do stavka in od minute do minute. Ljudje so že pozabili na zajtrk, ki jih je čakal doma v peči, tako zanimanje!... Od srca jim je govoril navdušeni tovariš o vsem in največ pa o ročnem delu, ki mu pravimo, rokotvorni pouk. Dobro so vedeli učitelji, da staršem nikakor ne gre v glavo, da učenci v razredu režejo papir, da mesijo ilovico in da delajo prave klopote v šoli med poukom, ko vsega nekdanj ni bilo treba delati v šoli in to najmanj pred učiteljem. Toda danes? Kdo bi si neki mislil?...

— Umrli je v Beogradu ga. Persida V. Petrovičeva, soproga bivšega predsednika UJU g. Vlade Petroviča. Naše sožalje!

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

prilporeča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameščenci dobe blago tudi na obrake proti predložitvi legitimci.

— Kmetijski inšpektor pri kraljevski banski upravi, g. ing. Jos. Zidanšek, je daroval za nabavo učnih pripomočkov ubožnim učencem narodne šole v Spitaliču pri Konjicah 300 Din. Šolsko upraviteljstvo se za lepi dar v imenu mladine iskreno zahvaljuje.

— Nova velikopotezna nacionalna propaganda. Tiskovni urad ministrskega predstava je započel skupno s »Putnikom« d. d. novo, zelo velikopotezno akcijo, da splošno upozna bližnje in dalnje inozemstvo z industrijo, trgovino, obrtno in poljedelstvom naše države, z njeno državno, mestno in podeželsko organizacijo, s stanjem njene umetnosti in znanosti ter z njenimi prirodnimi lepotami.

V to svrhu bo izdalo društvo »Putnik« skupno s Centralnim presbirojem »Vodnik« po Jugoslaviji v štirih jezikih (v našem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku), 35 x 25 cm formata, katero delo bo brezplačno poklonjeno vsem vladarjem, vsem aktivnim ministrom vsega sveta, trgovskim zbornicam v vseh državah, vsem velikim bankam, industrijskim in trgovskim podjetjem v inozemstvu, tu in inozemskim knjižnicam in visokim šolam, uradom in organizacijam za tujski promet, istotako bo ta vod-

nik brezplačno poklonjen s strani uniformirane organe potnikom I in II. razreda, ki prihajajo v direktnih vlakih iz inozemstva v Jugoslavijo in končno bo na razpolago v posameznih kupejih tudi potnikom III. razreda. To delo, ki bo vsebovalo vse važne podatke o naši državi, izide pomladi l. 1932.

More se pričakovati da bodo pospeševali vsi prizadeti krogi to velikopotezno propagandno akcijo, ki je zelo velikega pomena za državne interese, posebno ker bo inozemstvu na ta način pravilno informirano o Jugoslaviji in ker se bodo navezali novi trgovski stiki z ozirom na veliko razširjenost tega dela ter se bo dvignil tujski promet.

Ostvarjenje »Vodnika« po Jugoslaviji dokazuje, da tudi v propagandnem oziru ne zastajamo za drugimi evropskimi državami ter je treba samo toplo pozdraviti, da sta se Tiskovni urad ministrskega predstava in »Putnik« d. d. odločila za to akcijo.

Učiteljski pravnik.

OMEJITEV ODTEGOVANJA ZA DRŽAVNE TERJATVE OD PLAČ UPOKOJENCEV.

Finančni minister je pod št. 28.521/I. od 12. maja izdal naslednjo rešitev, katero zaradi velike načelne važnosti za vse upokojene državne uslužbence objavljamo v doslovnem prevodu:

»Dogaja se, da državni upokojenci zaradi napačnega uporabljanja zakonskih predpisov, s katerimi so urejene osebne in rodbinske draginske doklade, prejmejo iz državne blagajne več, kot jim pripada po zakonu in se mora zato z upravnimi prepovedmi na njihove pokojninske prejeme izterjati preveč izplačana jim vsota, zaradi česar pridejo taki upokojenci v težaven položaj, ker jim za življenje ostane manj kot polovica skupnih pokojninskih prejemkov.

Ker je v § 94. in 264. uradniškega zakona od 31. marca 1931. predpisano, da se za državne terjatve more po upravni poti staviti prepoved do 30% pokojninskih prejemkov, je dopuščeno v zakonu, da se ob predpisovanju upravnih prepovedi ne določi maksimalni odstotek.

Z ozirom na to, zaradi olajšanja gmošnega položaja takih upokojencev in v soglasju z g. predsednikom ministrskega sveta rešujem:

1. da se za poravnane pomotoma izplačanih vsot osebne in rodbinske draginske doklade more prepovedati 10% pokojnine in osebne doklade, neglede na veličino državne terjatve, to pa samo v tistih primerih, kjer se je pomotno izplačilo upokojenca izvršilo brez njegove krivde, in
2. da se izvrši pregled že odrejenih upravnih prepovedi te vrste in se prepoved zniža na 10% pokojnine in osebne draginske doklade.

kvarjen šolski inventar. In krivcev ni bilo malo!

Služaj ali kaj... pa je nanesel, da je bil med krivci tudi sinček tistega kmeta, ki se je tako moško postavil z resolucijo na prvem roditeljskem sestanku. Tako so poslali njegovemu očetu poziv, da plača pet dinarjev odškodnine. Toda... minule so že dolge počitnice in škoda se ni bila poravnana. Tudi očeta ni bilo na spregled v šolo.

Pa se je vendar zgodilo tako, da sta se drugo leto srečala pred pošto tisti kmet in šolski voditelj. Beseda je dala besedo:

»Kaj ne, gospod Gajšek, da ste do bili poziv, da plačate pet dinarjev odškodnine za klop. Saj veste, kako je bilo!... Vi ste še edini dolžnik, samo vi!... Najbrže ste pozabili na to, kaj ne?«

Na široko se je razkoračil s kratko mislijo:

»Dobro, dobro, toda plačal ne bom pa ne bom!«

»Pa zakaj ne?«, ga prestreže voditelj z vprašanjem

»Veste, gospod nadučitelj, ne plačam. Ko bo odpravljeno ročno delo v šoli, morda takrat, prej pa ne! Pridite in me rubite, če je res taka sila. To je moja beseda...«

Razšla sta se vsak na svojo stran. Kmet v svoji mogočnosti in voditelj s pravico v užaljenem srcu! Med njima je visel dolg petih dinarjev in tista resolucija s prvega stanka.

In na zadnjem zborovanju so mi še povedali na uho, da še danes baje ni poravnani tisti dolg, čeprav je sedaj v razredu že nova klop. Peta v vrsti na desni strani! Tudi učitelj čaka na zaproseno in obljubljeno premostitev.

Da, vse je bilo tako kakor v pravljici... In pravljice zgodbe so navadno silno poučne in zabavne reči! Tudi v dandanašnjih časih.

† Mnogozasluznemu tov. Antonu Erženu v spomin.

Če greš dragi tovariš, od Sevnice proti Planini, zagledaš skromno šolsko poslopje na levi strani žuborečega potoka Sevnice ob rebri gričev Lisce. Na drugi strani ti blešči na precej visokem hribu Zabukovja fara Sv. Lenart. Tu sem je zanesla rajnkega Toneta pot v jeseni leta 1885. Po štiriletnem službovanju v Št. Lenartu je šel za učitelja v

Z odločbo splošne seje od 5. junija 1931., št. 52016 je glavna kontrola izrekla, da s to rešitvijo soglasa.

Na podlagi te odločbe se bodo premnogim upokojencem, ki so često brez sleherne svoje krivde prešli na draginskih dokladah več, kot bi jim pripadalo po predpisih, odtegljaji znatno znižali, s tem pa se jim bo možnost preživljanja zelo olajšala.

(»Naš Glas«).

— Zračunavanje davka na poslovni promet. Z zakonom o skupnem davku na poslovni promet z dne 12. julija 1930, ki se je pričel uporabljati z dnem 1. aprila 1931, je bil dosedanj način plačevanja poslovnega davka deloma izpremenjen ter se je uvedel takozvani skupni davek na poslovni promet, ki sloni na principu, da se davek plača od istega predmeta le enkrat, to je na mestu produkcije ali ob uvozu v državo, dočim se je prej davek zaračunal v vsaki prometni fazi. Davek se sedaj plačuje po skupni stopnji (skupni davek) pri proizvajalcih, ob uvozu in pri trgovcih.

Doslej so vse državne in samoupravne oblasti in ustanove zaračunavale pri vseh nabavah 1%ni davek na poslovni promet. Z novim zakonom je ta odredba deloma izpremenjena in sicer: Za vse nabave za račun države ali samoupravnih teles, sklenjene po 1. aprilu 1931 se ob izplačilu ne zaračunava in odteguje davek na poslovni promet. Izvzeto od tega pa se v smislu čl. 5. Uredbe o skupnem davku na poslovni promet še nadalje zaračunava in odvaja pristojni davčni upravi obči 1% davek na poslovni promet v naslednjih primerih:

Za nabavke življenjskih potrebščin za ljudi in živino v nepredelanem stanju, za katero v tarifi ni predvidena stopnja skupnega davka na poslovni promet (na pr. žito, krompir, skratka poljski pridelki; za riž na pr. pa je določena v tarifi stopnja skupnega davka in se tedaj ne sme zaračunavati še 1% obči posl — prom. davek). Nabave življenjskih potrebščin neposredno od pridelovalca pa v obče niso podvržene poslovnemu davku.

Pri nabavah ostalih predmetov in blaga se ne sme zaračunavati davek na poslovni promet (na pr. pisarniški material, knjige, tekstilno blago, les, premog) ker plača davek proizvajalnik pri davčni upravi ali za uvoženo blago uvoznik pri carinarnici.

Za usluge (dela), ki jih izvrše po naročilu in na račun državnih ali samoupravnih teles privatne osebe bodisi z umstvenim ali fizičnim delom (inženjerji, zdravniki, umetniki, obrtniki, delavci itd.) se zaračunava 1% posl. prometni davek, kakor doslej, ako gre izključno le za uslugo (delo) brez trošenja materiala (naprava načrtov, delo obrtnika za razna popravila).

Ako se pri izvršitvi dela obenem troši tudi material, je treba upoštevati da-li je oni, ki v konkretnem primeru izvršuje uslugo (delo) potrošnik (predelovalec) materiala ali dobavitelj.

Podgorje, kjer so vzeli v najem skromno kmetško hišo. Kako se mu je godilo tam, ve le on. Ta kraj se mu je tako priljubil, da ga ni zapustil do svoje upokojitve leta 1925. in še takrat z najtežjim srcem. Iz podrtje kmetijske hiše je nastala sedanja šola v Podgorju. Koliko truda je bilo, a njegova delavnost je premagala vse. Ko je bila stavba kolikor toliko za pouk, je gladi, likal, pilil, zaljšal mlada srca v njej in to vse otroke od 6. šolskega leta do 14 leta obenem. Po tem trudopolnem delu je pa krasil okolico šolskega poslopja, cepil in sadil sadno drevje. Njegov delokrog je bil kmalu viden po celem Podgorju. Šola ni bila samo svetlišče deci, bila je svetovalnica celi okolici Podgorja.

Tako so mu minula leta v samem delu. Upokojen je večkrat dejal: »Ne vem, kdaj je minulo teh 40 let.«

Podgorja ni mogel pozabiti nikdar. Zato mu je bila edina zadnja želja: »Tam gori v Podgorju me pokopljite, tam hočem imeti svoj večni dom med svojimi hčerkami in svojimi Podgorjani!«

Kako globoko je ukoreninil ljubezen ljudstva do sebe, je pokazal pogreb dne 26. oktobra t. l., ko smo ga spremili na njegovi zadnji poti na grič s cerkvico posvečeni Materi Božji Podgorski. Vila se je dolga, dolga vrsta med brdi in vsakemu je bilo v duši težko.

Komaj se je začel g. Božič, prejšnji župan občine Zabukovja, poslavljati od Tebe, je plakalo vse. Nismo plakali le mi, žalostile so se gore zavite v sivo, meglo.

Tako smo Te spremili in pokopali...

Kazal si nam ostalim idealna pota učiteljevanja. Kakor si bil skromen, tako smo zni v Tebi odličnega šolnika. Ostanee nam v trajnem spominu kot človek vztrajnega dela in ljubezni do bližnjega. S Teboj je zopet odšla markantna oseba med one može učitelje iz Posavja, ki si jim bil veren drug, nam pa kažipot z neusahljivimi ideali.

Gorske vile naj Te negujejo v Tvojem večnem snu — blaga duša, dragi tovariš!

Tvojim ostalim pa globoko sočuvstvo vanje.

Tovariš Anton Eržen je zagledal luč sveta na Goriškem v vsi Cerkno 7. januarja 1866. Studiral je v Ljubljani in maturiral na učiteljsko leto 1885. Najprej je služboval v Zabukovju 4 leta; nato pa do svoje upokojitve leta 1925. na sosednji šoli v Podgorju. Kar je tu ustvaril, je vredno občudovanja. Iz podrtje ustvariti svetlišče, to ve in čuti samo tisti, ki je prebrel ona pota kakor rajni tovariš Eržen.

Učiteljska tiskarna priporoča nove zvezke vsem osnovnim in viš. narodnim šolam.

Ako predeluje ali troši svoj material, se zaračunava 1% obli davek čeprav je ta material podvržen plačilu skupnega davka na posl. promet, ker je iz tega materiala napravil nov predmet. Ako pa je deloma material samo dobavil in na njem ni ničesar predelal ali dodal, se od vrednosti tega materiala ne zaračunava obli poslovno-prom. davek. Na pr.: Za pločevino se plačuje skupni davek na posl. prom. ob uvozu ali ob proizvodnji. Kleparju, ki je napravil na poslopju nove žlebove se mora ob izplačilu zaračunati 1% obli davek od celokupnega zneska, ker je s predelavo pločevine napravil nov predmet. Instalater, ki je izvršil kompletno električno instalacijo, mora plačati obli 1% davek od celokupnega računa, razen za dobavljene žarnice, lestence in motorje, ker na slednjih predmetih ni ničesar dodal ali predelal, medtem ko je iz ostalega instalacijskega materiala napravil nov predmet, to je električno omrežje. Analogno je postopati pri vseh podobnih nabavah.

Vse šolske upravitelje opozarjamo na ta določila, obenem pa še posebej na zakon o skupnem davku na poslovni promet, z dne 12. julija 1930. »Sl. l.« št. 26 z dne 19. septembra 1930 in na dopolnilni zakon in izvršilne uredbe v »Sl. l.« št. 26. z dne 17. aprila 1931.

NOVI ZVEZKI ZA OSNOVNE IN VIŠJE NARODNE SOLE.

Šolskim upraviteljstvom in učiteljstvu narodnih šol priporoča Učiteljska tiskarna, da nabavi nove zvezke za osnovne šole za svoje šole in razrede, ker so ti zvezki izdelani po predpisih, kakor jih je ugotovila komisija v ministristvu prosvete v Beogradu za sestavo enotnih zvezkov.

Zvezki so sledeči:

1. Lepopisnice z napisanimi vzorci. (Rjav ovitek.)
2. Lepopisnice brez napisanih vzorcev. (Rjav ovitek.)
3. Lepopisnice z napisanimi vzorci v cirilici. (Rjav ovitek.)
4. Okrogla pisava.
5. Pisanke in vežbanke. (Zelen ovitek.)
6. Vežbanke za računanje. (Moder ovitek.)
7. Risanke. (Siv ovitek.)

Vsi zvezki so izdelani iz najfinejšega pisalnega papirja ter opremljeni s pivnikom.

Šolska upravitelstva in učiteljstvo naprošamo, naj opozore trgovce z zvezki, da naroče, ko jim poide zaloga dosedanjih zvezkov, le nove vzorce, da bodo tako polagoma uvedeni v vse šole enotni zvezki.

Šolska upravitelstva so prejela podroben prospekt in opis zvezkov.

Uvedite nove zvezke v svoje razrede!

Z uvedbo teh zvezkov koristite tudi svojemu stanu, ker podpirate svoja stanovska podjetja!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

—§ Pogoji za sprejem na učiteljske. Na podlagi § 34 zakona o učiteljskih je prosvetni minister predpisal pravilnik o sprejemnih izpitih in vpisu v I. razred učiteljske. Zakon določa:

Čl. 1. Učenci in učenke, ki se v smrtu § 33. 34. in 35. zakona o učiteljskih prijavijo za vpis v I. razred učiteljske, je treba takoj po vpisu zdravniško pregledati. Pregled opravi šolski zdravnik, če pa tega ni, sreski sanitetni referent iz kraja, kjer je šola. Ta pregled bo 14. in 15. septembra. Priostvujejo mu praviloma ravnatelj ali njegov namestnik in en učitelj, ki ga ravnatelj določi.

Čl. 2. Učence, ki bolehalo na dolgotrajni bolezni ali ki so podvrženi bolezni, nevarni za druge učence, ali pa imajo kakršnokoli telesno napako od rojstva ali ki za svoja leta niso dovolj razviti in pravilno fizično razšeni, se ne smejo pustiti k sprejemnemu izpitu. Razlog o odklonitvi je treba navesti na prošnjo. To opombo podpisuje zdravnik in prisotni člani. Takemu učencu je treba takoj 16. septembra vrniti vse priložene listine s podpisom članov.

Čl. 3. Sprejemna izpita sta dvojna: a) za učence z nižjim tečajnim izpitom srednjih šol, b) za učence z izpitom meščanske šole.

Čl. 4. Učence z nižjim tečajnim izpitom srednjih šol je treba glasbeno preizkusiti glede sluha in glasu. Učenci, ki nimajo posluha, pa čeprav so telesno zdravi, se ne smejo sprejeti v učiteljske. Tem učencem je treba takoj vrniti listine.

Čl. 5. Izpraševalni odbor za glasbeno sposobnost tvorijo ravnatelj ali njegov namestnik, glasbeni učitelj in še ena učna moč, ki je glasbeno izobražena.

Čl. 6. Sprejemni izpit učencev s položnim izpitom meščanskih šol je pismen in ustnen.

Čl. 7. Pismen izpit je treba polagati iz narodnega jezika, iz narodne zgodovine in iz zemljepisja Jugoslavije, matematike v obsegu, določenem za nepopolne gimnazije (štiri razrede).

Čl. 8. Ustmene izpite je treba položiti iz narodne zgodovine in iz zemljepisja Jugoslavije, matematike v obsegu, določenem za nepopolne gimnazije (štiri razrede).

Čl. 9. Izpraševalni odbor za učence meščanskih šol tvorijo ravnatelj ali njegov namestnik in člani učiteljskega zbora za posamezne predmete, ki jih določi ravnatelj.

Čl. 10. Po končanem pismenem in ustnem izpitu sklepa izpraševalni odbor, ali kandidata sprejme ali ne.

Čl. 11. O izpitu se vodi zapisnik. Vanj je treba zabeležiti postavljene naloge za pismen izpit, učenčovo ime in sklep o njegovem sprejemu ali odklonitvi. Zapisnik podpisajo vsi člani, piše ga pa član odbora, ki ga določi ravnatelj.

Čl. 12. V prvi razred se lahko sprejmejo učenci s končanim 5. ali 6. razredom gimnazije, če niso prestari, če so telesno in duševno zdravi in če imajo posluh in glas.

Naša gospodarska organizacija.

—§ Učiteljska Gospodarska Poslovalnica prosi vsa učiteljska društva, da nemudoma reagirajo na zadnjo okrožnico UGP glede ureditve članstva in imenovanja zaupnikov za UGP.

Obenem apelira na vse zavedno učiteljstvo, da naroča vse potrebščine potom UGP. Posebno priporočamo nabavo prvovrstnih radio-aparatur, radio potrebščin, dalje nabavo domačih šolskih lekarn, glede katerih smo v kupčijski zvezi z odličnim strokovnjakom, nabavo Lutzovih peči itd. Naj vsak pomisli, da je vsako naročilo opeka k našemu domu.

Na delo za naš dom! Vsa naročila potom U.G.P.

Mladinska Matica.

V nekaj dneh dotiskamo še nekaj naklade 1. številke »Našega roda«. Kdor si želi še kaj izvodov te številke, naj sporoči to takoj upravi.

Prihodnja seja Mladinske Matice bo v soboto 14. t. m. ob 18. uri.

V kratkem izide 2. štev. »Našega roda«. Tudi ta številka je prav zanimiva, tako vsebinski kot ilustracijski del Poleg starih so trudnikov srečamo tudi celo kopico novih imen, med temi Beška, Magajno, Pajka, dr. L. Čermelj, dr. O. Reyo in dr. Od ilustratorjev pa sta nova Pavlovce in Deržav.

Najprimernejši dar za Miklavža za otroke od 6. do 8. leta je Ribičičeva knjiga »Miheec in Jakec«. Ob tej knjigi se naučijo otroci čitati. Ob tej knjigi se naučijo otroci misliti. Ob tej knjigi se naučijo smejeti se od srca. 20 šegavih poglavij izpopolnjuje 1200 Gasparijevih slik. — Pouk podaja tu zabavi roko, koristno se tu z lepim kosa.

Za otroke od 8. do 14. leta pa je Lovrenčičeva knjiga legend »Tiho življenje«. To je knjiga lepe umetniške vrednosti. Snov je vzeta iz narodnih motivov, a obdelana je prav originalno. Šest legend je tu v prozi, ki se čita kot pesem. Jezik je mehak in svež, slog blesteč. Knjigo je okusno ilustriral Božidar Jakac.

Nobena šolska knjižnica ne bi smela biti brez teh knjig. Nobena premožnejša družina ne bi smela zamuditi te ugodne prilike za nakup. Obe knjigi staneta enako. Kartonirani izvodi so po 12 Din, izvodi vezani v polplatno po 24 Din in v platno na finejšem papirju po 27 Din. Naročila je poslati na sledeči naslov: Mladinska matica, Ljubljana, Franciškanska ul. 6/I.

Učiteljski pevski zbor JUU.

pev — Vsa šol. upravitelstva in ostale, ki so sprejeli pesmarico »Mladini ob 100letnici rojstva F. Levstika«, prosimo, da nam nakazujejo dotični znesek, ker moramo tudi mi poravnati svoje obveznosti. Obenem Vas prosimo še enkrat, da zbirko toplo priporočite vsem, posebno onim, ki se zanimajo za mladinsko glasbeno literaturo.

Odbor.

pev. — Pevski tečaji se vršijo še nadalje vsako soboto od 19. do 21. ure v Glasbeni Matici za članice in članke iz Ljubljane in okolice. Pevski zbor bo imel v kratkem več nastopov, zato upravičeno pričakujemo polnoštevilno udeležbo.

Odbor.

Mladinski pevski zbor Trbovlje-Vode priredi v nedeljo 15. novembra ob 11. uri velik koncert v dvorani hotela »Union« pod vodstvom tov. Avgusta Šuligoja. Nastopi 110 otrok s pestrim sporedom narodnih in umetniških pesmi. Pri klavirju tov. Pertot Milan.

Šolski radio.

—r Vprašanje. V šoli imamo radio. Le žal, da se vrši šolska oddaja samo v torek in petek, ko je zadnje uro od 11. do 12 ure verouk. Ali bi bilo mogoče oddajati druge dneve, zlasti ker imajo gotovo tudi po drugih šolah ta dneva verouk?

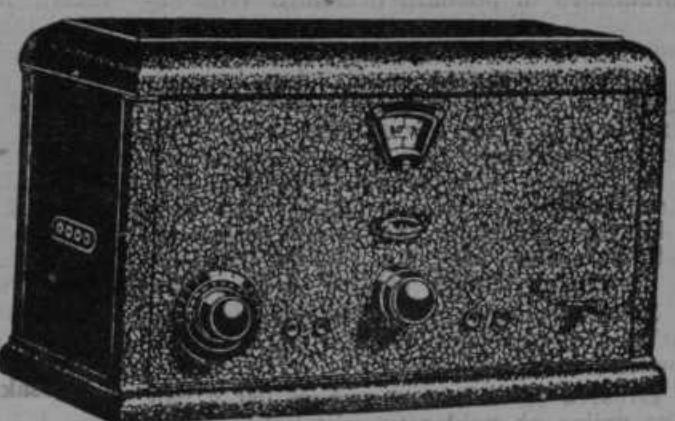
—r Odgovor. Vaše želje ni mogoče upoštevati, ker se vrši verouk po različnih šolah vse dni. Če bi prestavili šolsko oddajo na drugi dan, bi se oglasila druga šola z isto željo. Svetujemo Vam, da prestavite verouk na drugi dan ali drugo uro. — Šolski radio je ustanovljen po nalogu kraljevske banske uprave in Vam bo prosvetna oblast gotovo odobrila spremembo urnika, da Vam s tem omogoči s pridom uporabljati radioaparata, ki ga imate na šoli.

ZAMENJAMO

vaš rabljeni baterijski aparat za novo tipo za popoln priključek na električni tok, proti zmernemu doplačilu, ki ga je možno plačati tudi v obrokih. Zahtevajte takoj ponudbe z navedbo aparata, ki ga hočete zamenjati.

RADIO

LJUBLJANA - MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 5

Polemika.

NEKAJ BESED V POJASNILO IN PRE-SOJO.

V uvodnem članku zadnjega »Učiteljskega Tovariša« z dne 5. nov. t. l. je napisana v komentarju, ki ga podajata predsednik in tajnik JUU — sekcija za Dravsko banovino — k notici »Paralelna društva in stanovska organizacija«, tudi tale ugotovitev:

»Pod okriljem »Društva učiteljev« se je vršilo vzgajanje našega stanovskega naraščaja, kjer so se v srca mladih bodočih kolegij vlagala sledeča zrna: »So res upravitelji, katerim je zelo težko ustreči in ki se samim sebi zde mnogo vzvišeni nad ostalim učiteljskim...« »kljub njegovemu (upraviteljevemu) despotstvu...« »tudi najbolj sekanten upravitelj...« »občevanje z upraviteljevo sopogo, zlasti če ta ni inteligentna...«

Ker sem to predavanje imela jaz, ne da bi me bilo »Društvo učiteljev« za to prosilo, temveč sem se sama ponudila, da želim mladim bodočim tovarišicam izpregovoriti nekaj besed in jim dati primernih nasvetov za bodoče življenje, ne nosi društvo kot tako nobene odgovornosti, ker referat nisem pred predavanjem izročila nikomur v cenzuro. Jaz pa si upam svoj referat zagovarjati pred vsakomur in vsak čas. Stavki, ki so v zadnjem »Učit. Tovarišu« samo iztrgani iz celote, se slišijo vse drugače in dobe čisto drug pomen, če jih beremo v celotnem referatu. Zato prosim priobčite, če že nečete vsega, vsaj točko mojega referata: »Kakšna naj bo učiteljica v občevanju z upraviteljem in njegovo družino in kakšna v občevanju s kolegi in kolegijami.« (Referat vam je na razpolago v »Slov. Učitelju« št. 7—8, kjer je v celoti priobčen.) Ze to dokazuje, da nisem imela nikakih zahrbtnih namenov, ker sem ga dala na razpolago takega, kakršnega sem govorila. Tudi sem sigurna, da bo našel umevanje vsaj pri 95% upraviteljev, v 100% pa pri njihovih soprogah. Vsak mora uvideti, da sem govorila resnico in da nisem imela namena razdirati in sejati sovraštvo — kdor me pozna, ve, da tega sploh ni v moji naravi — temveč le družiti in v mlada srca vcepiti ljubezen, čut tovarštva in harmonije — Nihče pa ne more trditi, da ni sekantnih upraviteljev kakor tudi nihče, da ni sitnih učiteljev.

Referat sem napravila večinoma po svojih lastnih doživljajih in sem hotela prav zato dati našim bodočim tovarišicam nekaj nasvetov, da bodo skušale biti zadovoljne tudi v oddaljeni vasi in ne bodo klonile ob najmanjši nezgodi.

To je bil moj namen in našla sem tudi umevanje pri vseh tistih, ki so referat slišali ali čitali in med temi je bilo tudi nekaj upraviteljev. Torej sodite nepristransko in vzemite besede tako, kot so bile izrečene.

Ivanka Cegnarjeva.

V OBRAMBO UPRAVITELJEV.

Ker je zadeva prišla v polemiko, odgovorjam osebno:

Vzgoja stanovskega naraščaja in briga za to je bila od skupščine odrejena sreskima učiteljskima društvoma za Ljubljano — mesto in Maribor — mesto. Članice teh društev so tudi tovarišice, ki jim je dana polna moč, da v skupni organizaciji vzgajajo tudi ženski učiteljski naraščaj.

Ni vseeno ali se vzgaja naraščaj pod okriljem skupne organizacije ali izven nje. Na ta način se ga že v prvih početkih odvajal od skupne organizacije. Vzgoja stanovskega naraščaja ni zadeva poedincev, ne sme biti zadeva kake skupine, tudi ne more biti zadeva kakega separatnega društva, temveč je edina zadeva skupne organizacije — poleg šole, ter se mora gojiti z največjo odgovornostjo.

V istini je predavanje čislane avtorice vsega priznanja vredno, temu ne oporekam in je nad vsak dvom njen dober namen. Preko citiranih stavkov pa nisem mogel iti iz razloga, ker je zadeva globljega značaja.

Šel bi tudi mimo citiranega v referatu da ni to le drobce splošnega razpoloženja, ki izhaja iz vrst nekaterih tovarišic in ki se že skoro bolešno goji in poudarja ob vseh mogočih prilikah proti upraviteljem. Ne smemo pozabiti, da gre tu tudi za službene odnose in službeno razmerje upravitelja.

Ne morem si misliti upravitelja, ki bi bil v svojem službenem poslovanju »despot« in »sekant«, če grem že mimo slike, kakor se ga riše glede domisljivosti. Ne smemo pozar-

biti, da mladina prerada generalizira iz izjem na splošnost, da je danes že itak prenaseljena z nekritičnim zabavljanjem, pri čemer ne tehta in presoja danega slučaja in položaja. Edino dobro še, da se je upravitelj izvzel ter ne bo imel naraščaj predsodkov vsaj do njih, ako pride na šole k upraviteljicam.

Danes sem primoran povedati to, kar sem opustil prvič, da postaja nerapoloženje proti upraviteljem že kvarno za službene odnose. Ne bojim se tega jasno in javno povedati. Mi bodo že oprostile tovarišice, četudi so v 2/3 večini. Zaradi mene jo lahko uporabijo, ako jim drago tudi danes, ker mi ni za »prestiž«, kakor ga ima v mislih odbor »Društva učiteljev«, v »pojasnilu« v zadnjem listu. Kakor sem se še vedno z vso vnemo zavzel za vsako vprašanje tovarišic, tako ne morem povsem deliti sedaj mišljenja z njimi, ker gre stvar predaleč in je kvarna, ako se tako nadaljuje.

Tako daleč ne sme iti, da se bo že vsaka službena zadeva smatrala kot »despotstvo« in »sekantnost« — kar se je bati, ako se bo razvijalo to vprašanje v taki smeri naprej.

Zato pa taka vprašanja spadajo v skupno organizacijo, da se sliši obe strani in se tovariško razčisti — brez ovinkov in strasti. Tako vprašanje ne sme služiti kot razlog za potrebo separatnega združevanja. Druge neslužbene poti za rešitev ni in če se še tako ne da rešiti, je dovolj službenih poti, da se »despotstvo« in »sekature« upraviteljev tudi službeno razčisti.

Takrat so pa tovarišice lahko prepričane, da tudi organizacija ne bo štela takih upraviteljev, ki bi šli preko svojega službenega takta in dolžnosti in se ne bo vtikala v dolžnost, ki jo mora v takih primerih storiti — oblast. Za take slučaje je pa edina prava pot službeno razčiščenje, ker je treba gledati tudi na to, da poleg stanovske morale ustvarjamo tudi službeno moralo v obojestransko korist, predvsem pa v korist stvari, šole in skupnega prosvetnega dela. Če je stvar tako daleč, potem je ne razčiščujmo privatno, temveč edino službeno!

Tudi v skupni organizaciji se da najti modus, da bodo tovarišice lahko prav zaupno obrazložile svoje težnje in težkoče ter bodo našle polno zaščito.

Tovarišice naj bodo prepričane, da se lahko še najbolj zanesajo na skupno organizacijo ter jih bo skupna stanovska organizacija še najbolj zaščitila in bo skrbela tudi za njihove interese.

Ako pa žele svojo lastno organizacijo, ki se bo bavila tudi s stanovskimi vprašanji in zadevami, potem naj povedo to jasno, da bomo drug z drugim na čistem!

Ivan Dimnik.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

Vabila:

= JUU, SRESKO DRUSTVO V ORMOŽU bo zborovalo dne 14. nov. 1931 ob 9. uri v Ormožu. Pol ure pred zborovanjem bo odborova seja. — Odbor.

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUSTVO V CELJU je zborovalo dne 3. oktobra t. l. v Celju ob udeležbi 160 članenih.

Uvodoma je predsednik tov. Gosak pozdravil navzoče članstvo.

Zapisnik o izrednem obnem zboru dne 29. junija t. l., na katerem se je društvo reorganiziralo v smislu uradniškega zakona in pravil JUU, je bil prečitani in odobren.

K nekaterim dopisom je zavzelo društvo svoje stališče. Članstvo želi, da se sedaj članarina za SSM ne povišuje. Sprejet je bil na znanje dopis sekcije o učiteljskih premestitvah. Tu se naj dosledno zastopa stališče, da se ne upošteva nobena anonimna ovadba. Debatiralo se je o odtegljajih za naturalna stanovanja učiteljskega, ki naj ne presegajo uradniške stanarine in ne poslabšajo našega gnetnega položaja. Ker se nam od draginjskih doklad odteguje stanarina, ki jo dajejo občine učitelstvu, naj bi jo občine plačevale direktno državi in nam ostanejo draginjske doklade neokrnjene.

Učiteljsko vranskega sodnega okraja, doslej včlanjeno v Savinjskem učiteljskem društvu, je med tem na posebnem zborovanju sklenilo svojo likvidacijo in združenje s celjskim društvom, ter je sedaj vstopilo viharo pozdravljeno v dvorano.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!